

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 64.707.043
Національного університету цивільного
захисту України
д. держ. упр., професору
Шведун В.О.

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Польового Павла Вікторовича
«Концептуальні засади розвитку цифрових компетентностей кадрів органів
публічної влади», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування

Актуальність обраної теми дослідження. У сучасних умовах розвитку України, як цифрової держави, перед суспільством стоять проблеми формування цифрових знань та навичок громадян. Впровадження цифрових інструментів в діяльність органів публічної влади, і як наслідок переформатування процесів взаємодії держави, бізнесу та громадян в онлайн формат першочергово потребує відповідної кваліфікації публічних службовців.

Цифрова компетентність кадрів органів публічної влади стає необхідною складовою їх кваліфікації в процесі побудови цифрової сервісної держави. Цифровізацію публічної сфери управління визначено як пріоритетний напрям розвитку в вітчизняних стратегічних документах. У той же час, в Україні відсутні комплексні наукові дослідження щодо цифрових компетентностей публічних службовців, механізмів їх формування. Все вищезазначене зумовило вибір теми дисертаційного дослідження, яка є актуальною і своєчасною на сьогодні.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, ступень її обґрунтованості і достовірності.

Мета, поставлена дисертантом, досягається завдяки вирішенню комплексу наукових завдань, зокрема:

– охарактеризувати стан наукової розробленості проблематики кадрового потенціалу органів публічної влади в умовах розвитку цифрового суспільства;

– розкрити дефініцію «цифрова компетентність», принципи, базові елементи, механізми формування як складову професійної кваліфікації публічних службовців;

– проаналізувати нормативно-правові та інституційно-організаційні механізми управління цифровими трансформаціями у сфері публічного управління та розвитком цифрових компетентностей публічних службовців;

– провести моніторинг цифрових інструментів сфери публічного управління та з'ясувати рівень цифровізації вітчизняного публічного сектора управління у рейтинговому розподілі країн Європи та світу;

– визначити стратегічно-концептуальні орієнтири державної політики щодо цифрового розвитку органів публічної влади і її кадрової складової та виокремити актуальні цифрові компетентності персоналу органів публічної влади в контексті становлення цифрової сервісної держави;

– розробити концептуальні пропозиції теоретичного та практичного характеру, які зорієнтовано на вдосконалення механізмів публічного управління розвитком цифрових компетентностей публічних службовців.

У вирішенні зазначених завдань дослідження та для отримання необхідних результатів дисертант використав різноманітні наукові методи дослідження, а саме: історичний, аналізу й синтезу; порівняльного аналізу; систематизації та узагальнення; емпіричні. Системно-структурний метод автором застосовано для вивчення поняття «цифрова компетентність» публічних службовців, побудови схеми системи механізмів публічного управління розвитку цифрових компетентностей кадрів органів публічної влади та визначення напрямів удосконалення цих механізмів.

Сформульовані дисертантом наукові положення, висновки та рекомендації є достатньо обґрунтованими та такими, що базуються на використанні зарубіжних і вітчизняних публікацій теоретичної та прикладної площини за темою дослідження, змістовному аналізі нормативно-правової бази, яка регулює цифрові відносини в Україні; вивчені стратегічно-концептуальних документів, а також власних авторських дослідженнях.

Наукова новизна одержаних результатів. Найсуттєвіші наукові результати дисертаційного дослідження, які містять наукову новизну, полягають у тому, що:

уперше:

– сформульовано концептуальне бачення розвитку цифрових компетенцій публічних службовців, запропоновано теоретичні положення і практичні рекомендації щодо вдосконалення механізмів публічного управління розвитком цифрових компетентностей публічних службовців, що представлено структурною схемою публічного управління розвитком цифрових компетентностей кадрів органів публічної влади, яка відображає детермінантні зв'язки між усіма її складовими і послідовність їх формування та виділено комплекс механізмів публічного управління у складі якого: нормативно-правові, інституційно-організаційні, матеріально-технологічні та мотиваційно-кадрові;

– запропоновано шляхи вдосконалення механізмів публічного управління розвитком цифрових компетентностей публічних службовців: виділення розвитку цифрових компетентностей персоналу органів публічної влади одним із пріоритетних напрямів державної політики у сфері публічної служби; використання концептуальних засад проекту «Рамка цифрових компетентностей державних службовців України» в процесі розробки програм

курсів підвищення кваліфікації та професійного розвитку, створення освітніх програм підготовки фахівців за напрямом «Публічне управління та адміністрування»; реалізувати систему підвищення кваліфікації кадрів органів публічної влади та саморозвитку цифрових компетентностей публічних службовців шляхом використання національної онлайн-платформи «Дія. Освіта» за призначенням «Для державних службовців» та «Для публічних службовців»; внести до стандартів вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» для бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти формулювання «цифрові компетентності» в частині «Перелік компетентностей випускника»;

удосконалено:

– теоретичні підходи до визначення понять: 1) «кадровий потенціал органів публічної влади», який запропоновано розуміти відкрито змінну систему, яка постійно еволюціонує під впливом факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, у т.ч. процесів цифровізації, де за таких умов серед складових потенціалу публічних службовців на перші позиції виходять цифрові компетентності; 2) «цифрові компетентності публічних службовців» під яким пропонується розуміти поєднання знань, умінь, навичок і цифрового етикету використання цифрових технологій в органах публічної влади у внутрішньому та зовнішньому цифровому середовищі професійної діяльності;

– опис професійних цифрових компетентностей персоналу органів публічної влади в контексті становлення цифрової сервісної держави шляхом виділення базових елементів (знання, уміння, навички й цифровий етикет) та розкрито їх зміст. Враховуючи переформатування зовнішніх і внутрішніх комунікацій публічних службовців у цифровий формат, наявність кіберзагроз та витоку інформації у проєкті Рамки цифрових компетентностей для державних службовців України виділено окрему сферу – «цифровий етикет», який розуміється як набір правил та норм поведінки, дотримання яких є обов'язковим для персоналу органів публічної влади у комунікативних процесах цифрового формату професійної діяльності.

дістали подальшого розвитку:

– науково-методичні підходи до: 1) систематизації нормативно-правового забезпечення цифровізації сфери публічного управління і розвитку цифрових компетентностей публічних службовців та 2) обґрунтування напрямів реалізації державної політики цифрового розвитку України і цифровізації сфери публічного управління у вітчизняних стратегічно-концептуальних документах;

– характеристика сучасного стану цифровізації сфери публічного управління, що демонструє такі риси: цифрові трансформації у сфері публічного управління перебувають в активній фазі, в органах публічної влади впроваджено значний діапазон цифрових інструментів і зараз на часі – активізація процесів повного та раціонального їх використання (громадянами, суб'єктами підприємницької діяльності, представниками органів публічного сектора управління) та визначення досягнень України в реалізації цифрових інструментів (електронне урядування, електронна участь громадян, відкриті

дані) на основі оцінювання і порівняння показників світових рейтингів цифрових трансформацій у сфері публічного управління.

Практичне значення одержаних результатів дослідження. Рекомендації та напрацювання, викладені в дисертації стосовно наукового обґрунтування концептуальних засад розвитку цифрових компетентностей кадрів органів публічної влади та теоретичні положення щодо вдосконалення механізмів публічного управління розвитком цифрових компетентностей публічних службовців були використані в освітньому процесі: 1) Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова під час вивчення дисциплін: «Публічна політика та врядування» та «Публічне управління та адміністрування: теорія, методологія, історія» для (акт впровадження від 19.06.2023 р. №0495\23); 2) Державного податкового університету в процесі викладання дисципліни «Міжнародна інформація та інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах» (акт впровадження від 06.02.2023 р.); 3) Запорізького національного університету в освітньому процесі Інженерного навчального інституту ім. Ю. М. Потебні під час підготовки навчально-методичного забезпечення дисциплін «Вступ за фахом», «Інформаційна економіка», «Інформаційні технології в економіці», «Тренінг-курс з цифрових сервісів «Дія» (довідка від 05.01.2022 р. №12-10\10).

Практичне застосування викладених у дисертаційному дослідженні положень, стосовно: 1) організації професійного навчання державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад у частині підвищення цифрових компетентностей відображено у роботі Чернівецького регіонального центру підвищення кваліфікації (довідка від 13.06.2023 р. №02-04\252); 2) проведення гостьових лекцій у Запорізькому національному університеті на тему «Цифрова взаємодія бізнесу та органів публічної влади: практична площина» (довідка від 05.01.2022 р. №12-10\10) та Державному податковому університеті на тему «Розвиток цифрових комунікацій органів публічної влади і бізнесу на міжнародному та вітчизняному рівні в умовах забезпечення економічної безпеки» (акт впровадження від 06.02.2023 р.).

Повнота викладу основних положень, висновків та рекомендацій в опублікованих працях дисертанта. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 14 наукових працях, у тому числі: розділі монографії, 4 статтях в наукових фахових виданнях з державного управління, 2 статтях у зарубіжних наукових виданнях, 7 публікацій у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Загальні висновки до дисертації відповідають її змісту, конкретно висвітлюючи отримані наукові та практичні результати. Слід зазначити, що дисертація є закінченою науковою працею, в якій містяться нові наукові доробки, що мають певну теоретичну та практичну цінність в умовах стрімкого розвитку цифрової України.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертаційного дослідження. Оцінюючи в цілому позитивно прорецензовану дисертаційну роботу, маємо певні зауваження:

1. Здобувачем досліджено стан процесів цифровізації діяльності органів публічної влади, тому з огляду на це, вважаємо, що у роботі необхідно було б виокремити напрям «цифрові трансформації у сфері публічних послуг» в сучасних умовах побудови цифрової сервісної держави.

2. У роботі автор пропонує проблеми матеріально-технологічного напрямку цифровізації діяльності органів влади та місцевого самоврядування вирішувати за рахунок розвитку державно-приватного партнерства та із залученням фінансування для цифрових проєктів міжнародних партнерів, однак було б доцільно розкрити такі системи відносин державного та приватного секторів щодо об'єднання їх ресурсів.

Втім, висловлені зауваження і побажання в цілому не зменшують позитивної оцінки дисертаційного дослідження Польового Павла Вікторовича.

Загальна оцінка дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Польового Павла Вікторовича на тему «Концептуальні засади розвитку цифрових компетентностей кадрів органів публічної влади» є завершеним науковим дослідженням, що вирішує науково-прикладне завдання, яке полягає в обґрунтуванні концептуальних засад розвитку цифрових компетентностей кадрів органів публічної влади та розробці практичних рекомендацій вдосконалення механізмів публічного управління розвитком цифрових компетентностей публічних службовців.

Представлена дисертаційна робота на тему «Концептуальні засади розвитку цифрових компетентностей кадрів органів публічної влади» відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження порядку присудження наукового ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 року №44, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування.

Офіційний рецензент:

доктор наук з державного управління,
професор, Заслужений працівник освіти,
начальник навчально-науково-виробничого центру
Національного університету
цивільного захисту України

С. М. Домбровська

